

ko ganjem mahnil z roko) ... Khuen je prestrašen zaklical: „Velikanstvo, za božjo voljo ...“ A Cesar je mirno odgovoril: „Sedaj ni čas za sentimentalnosti — je že tako! Jaz sem celo zadevo dobro premislil. Meni ne preostaja drugega in Vi morate s tem brez-pogojno računati. Rezolucija mora izginiti iz sveta in sicer prav hitro, drugače je prepozno“ ...

Khuen je potem seveda takoj ustregel cesarjevi želji. Izdalo se je tudi posebno pismo na ogrski narod. Prvič je sprožena misel: kaj bo, kaj bo, ako naš tako vroče ljubljeni cesar zapusti habsburški tron? Ta prizor je na vsak način velepomemben in je napravil tudi v vsej javnosti velikanski vtis!

Sredstvo

za varčenje

so praktične

MAGGI^{JEVE}

kocke

5 h

za 1/4 litra

najokusnejše goveje juhe.

Ime MAGGI jamči za skrbno pripravo in izvrstno kakovost. 391

Nesramnosti dra. Verstovškega.

C. k. profesor na nemški gimnaziji v Mariboru, državni in deželni poslanec dr. Verstovšek je pravi vzor pobalinskega politika. Mož se gotovo ne spominja rad svoje ne prelepe preteklosti; saj ve vendar vsak človek, da je dr. Verstovšek prodal svoje nekdanje tako vroče liberalno srce za čisti dobiček, ki ga živi danes kot klerikalni voditelj. To svojo umazano preteklost hoče zdaj prikriti s pobalinskim kričanjem, psovanjem in obrekovanjem. V svojem prvaško-klerikalnem pogumu izrabja pri temu poslančevu imuniteto, kakor storijo to v splošnem le najbolj korumpirani in propadli poslanci naše itak v vsakem oziru nizke zbornice. Resni ljudje so se že trudili, da bi Verstovškega dobrih manir priučili, ali — zamanj. Zato se mu bode moralo pošteno ušesa naviti, da bode njegove pobalinske hujskarije konec.

Cela zadeva z dr. Verstovškom stoji tako-le:

Zločini v čenstohovskem samostanu.

(Nadaljevanje in konec).

Piotrkov, 6. marca.

Že dokončno dokazilno postopanje je bilo na željo zagovornika Rudnickega zopet v ponedeljek odprt, da se dopolnijo nekatere izpovedbe. Nato je včeraj govoril državni pravdnik.

O zapuščini p. Bonaventure

je izpovedala sestra umrlega, Ana Kulamovičova, da je zahtevala zapuščino od prijorja p. Reimanna, toda zastopnik.

Priča Szymanski, slaščičar v Čenstohovu, je to potrdil in izpovedal, da je v imenu Ane Kulamovičove potem sam zahteval, naj mu prijor izroči denar in drugo zapuščino p. Bonaventure, toda tudi popolnoma brezuspešno. Prijor mu je rekel: „Dobro, dobro, Karček — toda dal mi ni ničesar.“

Ta čedni in značajni poslanec imel je dne 3. decembra 1910 in dne 7. decembra 1911 v zbornici govore, v katerih je poštene davkoplačevalce in nemške uradnike na nesramni način opsoval. Obenem je sprožil celo vrsto neresnic, obrekovanj, zavijanj in sumničenj. Takrat mu nikdo ni odgovarjal, kajti vsakdo ne mara dotakniti takega človeka, ki menja svoje politično prepričanje kakor srajco. To je njegovega govora ga je sicer v zbornici predsednik k redu poklical in Verstovšek je tudi tak klic k redu glede psovka sprejel. S tem je torej v javni zbornici sam priznal, da je napačno nastopal. Vkljub temu pa izdal je ta značajnejše svoje govore v posebni knjižici, da bi nezavedne svoje klerikalne backe hujskal in begal. Ali ni to vrhunec politične podlosti?

Nemški napredni poslanec Marckhl je vsled tega tudi nastopil. Izdal je „odprto pismo“, ki smo ga tudi v „Štajercu“ objavili. V tem pismu očital je nemški poslanec dr. Verstovšku „neresnice“, „zavijanja“, „sumničenja“ i. t. d. Pečatil je torej dra. Verstovškega v javnosti za lažnika in zahteval, da ga ta toži. Ako bi bil Verstovšek pošten človek in ako bi bil prepričan o resnici svojih trditvev, moral bi poslanca Marckhla tožiti. Tako bi se bilo pred sodnijo dokazalo, kje je resnica in pravica. Ali tega poštenega koraka dr. Verstovšek seveda ni storil. Molčal je raje 3 tedne dolgo. Potem pa je zopet na podlagi imunitete poslanca iz novega v zbornici psoval, lagal in obrekoval. Dokazati ni mogel resnice svojih trditvev, zato je raje naprej lagal.

Poslanec Marckhl je bil vsled tega prisiljen, da v javni seji zbornice dokaže vso lažnjivost tega slovensko-klerikalnega voditelja. Storil je to v daljšem govoru, kateremu naj posnamemo le sledeče važnejše točke:

„Popravljam dejansko, da sem v položaju, dokazati svoje proti Verstovšku naperjene trditve pred sodnijo. Dr. Verstovšek trdi, da sem zato izven ture avanziral, ker sem l. 1895 nekega sedanjega poslanca obsodil (grš se za nekega soc. dem. poslanca, ki ga je Marckhl svoj čas kot sodnik zaradi krive prisege obsodil!) To je največja neresnica, kar jih more biti. Jaz sem avanziral šele pozneje in popolnoma v redu. Verstovšek trdi, da jaz mlade uradnike narodno korumpiram. Vsi uradniki obeh narodnosti mi lahko pričajo, da nisem nikdar ne ustmeno ne pismeno na nobenega uradnika glede rabe jezika vplival. Neresnično je, da % davkarskih uradnikov na spodnjem Štajerskem ne zna slovensko in da nemški „Volksrat“ nemške uradnike nastavlja ter plačuje. Ali ni to velikansko sumničenje in žaljenje? Dr. Verstovšek je trdil, da pravni praktikant Scheffener ne zna slovensko. Res pa je, da je napravil izkušnjo v slovensčini z odliko in da zna celo češko. Verstovšek trdi, da brez ozira nato, ali zna obtoženec nemško ali ne, predsednik in državni pravnik nemško obravnavata in da se v kazenskih zadevah le nemške sodbe izdajajo. To je neresnično, kar se vsakdo lahko sam prepriča. Nadalje trdi Verstovšek, da je v Rogatcu nemški sodnik neko slovensko družbo izzival, ker je slovensko govo-

Zdravniško mnenje.

Dr. Gurbski je v imenu svojih dveh tovarišev izjavil, da je bil umorjeni Václav Macoch napaden v spanju.

Macochova izjava.

Nato se je oglasil p. Damas Macoch, da bi rad še nekaj povedal sodišču. Govoril je tako tiho, da ga je moral predsednik poklicati na stopnice tribune. Za Macochom so stali štirje stražniki. Macoch je nato izjavil:

„Divan sem prinesel v celico s pomočjo Zaloge. Ta je vložil vanjo truplo in jaz sem mu pri tem pomagal. Ko je bilo vse gotovo in truplo zavito, je poklical Zalog drugega samostanskega hlapca Blasikieviča in oba sta odnesla divan van. Blasikievič je vprašal, kaj je v divanu, da je tako težak, toda izvedel ni ničesar o trupu. In še par besed hočem izpregovoriti o Heleni Macochovi. Pripeljal sem se z njo v Varšavo ter ji povedal, da je njen mož odšel v

Am. Res pa je, da so neki slovenski in študenti v nemški gostilni zlasti z „žirak“ klici na Srbijo Nemce izzivali in trav je le sodnik pred tem obvaril, da niso tepeni. Verstovšek trdi, da sta na spodnjem jerskem le dve sodišči za Slovence določeni pa je, da imajo sodniji v Gornemgradu, a n skem, Sevnici, Brežicah, Sv. Lenartu, Šmarje do zadnjega časa tudi Ormožu slovenske lač. stojnike. Nezaslišano sumničenje je, da se ve. očitanja neresnična. Verstovšek je nadalje o t da je bil neki obdolženec (Bratuša) na smotit sojen, ker sodnik ni znal slovensko. Res arje da dotični obdolženec zna oba jezika, d sodnik (sedanji državni pravdnik v Ljblj istotako. Bratuša se je sam pred orožn potem pred sodnikom obdolžil umora hčeraa priznanje ponovil je tudi pred porotnim soda r Porotno sodišče je obstajalo iz 3 sodnikov te venske narodnosti, na porotni klopi so bili ko del Slovenci. Vkljub temu, da se mu je o d da bode morda obsojen, je Bratuša svojo go žitev ponovil. Istotako njegova žena, kšlit njen spovednik z najboljšim namenom pa o čal priznanje. (Ves ta slučaj je že davno isor nen, ali Verstovšek laže naprej!) ... arje čas so klerikalci slovenske nike grdo napadali, zdaj napadaj ške ... Jaz sem pripravljen, pošteno krito za svoje trditve resnico dokazati in u grožnja me ne bode vstrašila, da branim ki se tukaj sami braniti ne morejo. Mira puščam zbornici sodbo (živahno prizna ploskanje).“

Tako je nemški poštene poslanec lažnjivo hujskarijo tega Verstovškega, ka celo lastni slovenski sobratje breznačajn obraz mečejo.

Dr. Verstovšek je zdaj z nost navadni strahopetni lažnik in s ludi za poštene Slovence — obsojeni.

Telegrami.

Lepa naša zmaga.

Hoče, 3. aprila 1912. Danes so se volite v Bohovi. Prvaški nasprotniki peli vse moči, da bi to napredno občino je roke dobili. Vsi farski hujskači so na in gonja je bila velika. A vse zamanj. Pve. čem boju so naši vrli somišljevi vendar na celi črti zmagal izidu volitev prinesli bodemo prihodnj nejšje poročilo. Za danes čestitamo prednim Bohovčanom prav iz srca! Dkdo dejo tako zvesti in trdni možje v Bohovi, še časa ne bode zmagala klerikalna zhrbnost. Op. ur.)

Položaj na Ogrskem.

Budimpešta, 2. aprila. Na postaja politični položaj vedno resnejši. jeva potrpežljivost je preki zato bode bržkone cesar prestolona Franca Ferdinand kot svojega namešt Budimpešto poslal. Govori se tudi, da

Ameriko. Ko je to slišala, je omedlela. K zopet zavedla, je jokala ter me pošiljala da bi poiskal Václava. Šele tedaj sem resnico. Toda ona mi ni verjela. Ko tem prepričal, je hotela iti na policijo, a je naznani. Jokaje sem jo prosil, naj tega na kar je zahtevala, naj se sam naznani tega ni dosegla, sem ji grozil z revol bi Dajal sem ji denar, toda ona ga ni Helena ni nikdar sama od mene zahten narja. Dajal sem ji vse dobrovoljno.

Izjava p. Olesinskega.

Tudi p. Olesinski je hotel podati izjavo, v kateri je rekel: „Macoch je meni, da me je videl prihajati iz samoblagajne. To je popolnoma naravno. Vsa je mogel videti, vsaj sem bil takrat zakr mi je ta posel poveril prijor. Toda Macoch me ni videl, da bi kradel.“

Na to je ob splošnem razburjenju

ustavo za nekaj časa razveljaviti in Khuena za kraljevega komisarja s neomejenimi pravicami določiti. Na vsak način prinesli bodo že prihodnji dnevi prav resne dogodke za Ogrsko.

Rudarji v Trbovljah.

Trbovlje, 1. aprila. Rudarji so sklenili da ne vstopijo v štrak, marveč da sprejmejo raje od družbe dovoljeno 5% no izboljšanje plač. Obenem so stavili na družbo še nove zadržane.

Morska nesreča.

Melbourne, 3. aprila. Parnik „Kooban-na“ se je pri Avstraliji vsled groznega viharja potopil; nikogar in ničesar ni bilo mogoče rešiti. Utonilo je 130 oseb i. s. 80 mornarjev ter 50 potnikov.

Hrvatska v izjemnem stanju.

Zagreb, 3. aprila. Cesar je imenoval bana Cuvaja za kraljevega komisarja na Hrvatskem in v Slavoniji. S tem stoji Hrvatska v izjemnem stanju. Vse zakonodajne in druge pravice so vzete in vsa moč je v komisarjevi roki združena. S tem je odgovorila vlada na brezuspešne poskuse, urediti politične razmere. Ban Cuvaj izdal je takoj oklic na oblastva in narod ter posebna določila glede časopisja, zborovalne pravice in policijstva. Razburjenje po deželi je veliko.

Dopisi.

Bohova pri Mariboru. Lepo mirno smo živeli doslej nemški in slovenski kmetje v Bohovi. Naj so bile katerekoli volitve, vedno je bila zmaga gotova na napredni strani. Nobene hujškarje nismo marali, vse klerikalne hecarje smo zapodili iz naše vasi. O klerikalnih advokatih in farjih nismo hoteli nič čuti. Postal je vse drugače! Že znani Kranjc, ki je več s kajho poznani kakor s cerkvijo, je začel hecati. Potem je prišel kaplan Baznik; ta je šele ta pravil! Pomagata mu tehanit in kaplan Šeško. Za volitve v gmanjsko starešinstvo so se naši črnuhi silovito pripravili. Po noči v hudi temi so imeli neko svoje zborovanje. Pri Jernejčku se jih je zbralo toliko, da je bilo tam bolj črno kot noč. Videli si Baznika, Šeška, suhega Franceljna, grdo gledajočega Stefana, celo iz Maribora je prišel neki hujškar. Pravijo, da je bil povsod Tonetu. Šeškeji in mariborskem hecarju Žebotu pa zatrobimo, da si ne bomo dolgo te hujškarje dopasti pustili. Po noči mir! Mi ne po-

trebujemo nobenih smrkovih komandantov, ker smo sami dovolj stari in pametni. Jerobov ne maramo, posebno pa takih ne, ki v črni suknji hodijo k nam prepire delati. Naj ostanejo hočki črnubi lepo pri miru v hočkem farovžu, Tone pa v njegovi „špehkamri“, mariborski hujškar Žebot pa v svojem gnezdu. Mi Bohovčani si bomo svoje zadeve že sami uredili! Čez našega „Štajerca“, ki ga vsi ljubimo, si ne pustimo nič reči. Mi ga od dna srca poznamo, da je naš, mi pa njegovi. Pri volitvah pa bodete črnubi tako tepeni, kot vrbova piškalca. Črnubi, marš domu za peč!

(Op. uredn.: Prerokovanje se je že izpolnilo. — pri volitvah so klerikalci grozno propadli in zmaga je naša!)

Polenšak. Dragi „Štajerc“, pri nas je bila dosedaj navada, da smo stariši vprašali otroke, kaka pridiga da je bila in tudi kaka krščanska nauk da je bil. Dne 24. t. m. je vprašal oče večih otrok, kak krščanski nauk je bil, otroci so bili vsi tihi; oče zahrlni nad otroki: kaj mi ne boste povedali? Torej najstarejši v strahu reče očetu: ne upamo Vam povedati. Zakaj pa ne? vpraša nadalje po daljšem obotavljanju. Rekel je otrok: Ne vprašajte nas, ker smo druga ne slišali kakor „kurve“! Oče se je prijel za glavo in ni več vprašal ter je tam pri sebi zažugal, da ne pusti več otrok k pridigi in ne k krščanski nauku, ker je to pohujšanje otrok. Pri nas je bila tudi poprej navada, da so duhovniki molili za vboje vdove in sirote; tudi so učili, da moramo stare spoštovati. Sedaj je vse drugače. Naš za duhovnika nesposoben Podplatnik pravi, da se stari ljudje „Bogu studijo“ in da so stare žene „grde babe“, za vdove pa bi najbolje po njegovem mnenju bilo, da bi jih na gomači sežgali. Poslušajte, dragi bralci! Tukaj imamo vdovo s tremi malimi otroki in njeno zemljišče obseže 1/4 orala. Ker je uboga vdova s svojimi otroki res zlo v sili, ji je dala teta eno majhno njivo, zraven zapuščeni vinograd in eno jamo, v kateri je bil pesek in šoder; iz tega je še morala plačati 200 kron. Pokojni župnik Valenko pa je nagovoril omenjeno teto, da naj napravi testament, da sme cerkev iz iste jame šoder in pesek jemati, katerega tudi ta vdova ni branila. Ker pa je vdova sirota, da večje ni treba iskati, je prodala šoder iz jame okrajnemu zastopu ptuškemu v starem vinogradu, da je zamogla preživeti sebe in svoje male otroke. Nevredna imena župnik Podplatnik pa ji je prepovedal, da ne sme šodra prodajati in jo je šel tožiti. Dne 28. marca je bila komisija in so ji vzeli star vinograd z jamo vred in sirota je sedaj brez kruha. Torej zadnji grizelj kruha je iztrgal iz ust vboji družini! K čemu da sta zlo delovala ključarja Cvetko in Šamperl; zakaj bi nje vse vest pekla, ako bi jo imeli. Ključar Cvetko je tudi dobil od navedene tete lep travnik, iz katerega bi mogel davati svoji materi „zgovor“; ali ta pobožni ključar je začel tako preklinjati, da je mati morala odstopiti od „zgovora“. Torej pozivljamo pobožnega ključarja, naj on tudi da travnik cerkvi, ker je njegova hčer že toliko prisluzila, da ja ni taki siromak, kakor uboga vdova njegova sestrana. Sedaj pa se je našla oseba prijateljica pokojne tete in teta je ji rekla, da so jo g. Valenko prosili za pesek iz jame in jim je obljubila: saj vendar ne bodo ubogi vdovi veliko škode delali. Torej pogledimo sedaj: ti požrešneži so hoteli vzeti

celo posestvo ter ji zraven povzročili ogromne stroške! To je novodobno krščanstvo!

Farani.

Polenšak. Dragi „Štajerc“, z mojim lastno-ročnim podpisom objavi, kake pridige imamo na Polenšaku. Naš župnik Podplatnik zdaj vedno pridigne o „kurvah“ in „kurvežih“. Tako tudi na Marijin praznik ni tega opustil; pridigal je, da smo vsi brez izjeme, zakonski in ledični „kurve“ in „kurveži“. Dragi „Štajerc“, kaj praviš Ti k temu? Ali ni to pohujšanje nedolžnih otrok? Pridigoval je tudi, da nobena ženska ne more drugače v cerkev, da se po moških „rajša“. Jaz svetujem č. g. Podplatniku, da si on naj to pridigo obdrži za svojega mežnarja, za nas vse druge pa naj da napraviti drotnati spičnati plot, da se bodo ženske po drotni rajšale, ne pa po moških.

Martin Golnar, posestnik v Hlaponcih št. 46.

Sv. Trojica v Slov. gor. Kako lepe uspehe ima nemška šola, se od dneva do dneva natančneje vidi in tembolj veljava te šole raste, čimbolj jo hočejo njeni nasprotniki zaničevati. Še te nedolžne otroke morajo po časnikihs psovati, ker so si ti otroci med seboj začeli neko igro učiti, katero so hoteli na velikonočni pondeljek predstaviti. Seveda bi poslušalci tudi sami majhni bili, tedaj rečimo bi bila to otročja nedolžna igra. V trgu o tem drugi ni vedel, nego otroci. Kar naenkrat prinese „Straža“ članek, da bodo v posojilničnih prostorih „šulferanjski“ otroci igrali in to ljudje ne smejo dovoliti, ker prostori so vseh udov itd. Tudi drugo psovanje ni izostalo. Ta članek je pod naslovom „od Sv. Antona“. Pisal ga je seveda Antonjevc, ker ja pri Sv. Trojici domačih hujškarjev nimamo; ali žalibog smo jih od vseh vetrov skup dobili, tako da še sedaj nedolžni otroci nimajo več miru. Nam se zdi, da sedaj nekomur v njegovem prostornem stanovanju že predobro gre! Bodemo ga morali na tisto „kamrico“ opominiti... Ali vas tako grozno peče, da šulferanjski otroci sami sebe k učenju spodbujajo, tako da imajo stariši lahko veselje z njimi? Takaj v okolici smo od takih predstav že večkrat kaj slišali in v „Slov. Gosp.“ veliko čitali. Ti igralci niso bili nedolžni otroci. Ravnatelj so bili gospod kaplan, neozhejen učitelj ali pa za silo mladi mežnar. Po vsaki predstavi je „Slov. Gosp.“ vsem igralcem slavo pel, posebno pa Micki ali Aniki, katera je ravno najlepša v fari bila. Gospod kaplan so hoteli večkrat na dom teh deklet se zahvaljevat in dekleta so bila tudi za posebno zahvalo večkrat h kaplanu povabljeni. In nazadnje še piše „Štajerc“, ta ojstra krtača, o tem: „Micka, katera je binkoštni pondeljek Marijo predstavljala, je mati postala.“ Tako so končale navadno te igre. Tedaj „Straža“ in „Slov. Gosp.“ in z njimi ti dopisnik in rešitelj slov. ljudstva in priljubljeni učitelj, piši drugokrat od svojih in kaplanovih pregreh in pusti nedolžne naše šolarje pri miru!

Iz Gaberja pri Celju. Očitna tatvina mladega klerikalca. Prevošček (fjaker) Jožef Jazbinšek iz Gaberja ostavlja je dne 25. marca, na praznik, popoludne svoj voz s konjem pred hišo gospej Ledl v Vojniku, ter šel v gostilno pit; a takoj je skočil mlad človek na voz ter zgine z njim in s konjem. Jazbinšek leti hipoma za njim, pa ga ne more dojeti, kajti tat je mladega, čilega konja neusmiljeno bičal, da je ta kar kolopiral. Ljudje, ki so ga srečavali,

Olesinski in Macoch pred krucifiksom.

Sodni dvor je temu privolil, na kar sta se Macoch in Olesinski postavila pred krucifiks in Olesinski je rekel Macochu v brk:

„Povem ti, zakaj si moril! Umor je bil posledica tvoje tatvine.“

Macoch je pri tem dvigal roke proti križu. Olesinski: On ni vzel denarja iz samostanske blagajnice...

Macoch: Ne bi torej potreboval ključa, če bi kradel v celici p. Bonaventure. Nato je govoril državni pravdnik.

* * *

Da karakterizujejo obtožene menihe, so prebrali na predlog državnega pravdnika Katramowskega odlomke dnevnika patra Starczewskega. Izmed teh odlomkov navajamo: napravilo Verstovška še predrznejšega. Zaradi

6. maja: Površno sem molil. Strastno sem poljubljal neko ženo. Včeraj sem dvakrat grešil z neko omoženo žensko.

3. junija: Površno sem molil. Strastno poljubljal.

18. junija: Površno sem molil. Včeraj nisem bil pri dveh službah božjih. Skušal sem zapeljati neko omoženo žensko. Včeraj in predvčerajšnjim sem pil.

30. junija: Samo enkrat sem se izpovedal. Maše nisem bral. Grešil sem z bratovo ženo. Poljubljal sem, pil in klet sem. Zvečer pred postom sem bil v gledališču.

5. julija: Površno sem molil. Včeraj sploh nisem molil. Pri božji službi sem bil razmišljen. Včeraj sem pijančeval in pri izpovedanju sem se tresel.

11. julija: Površno sem molil. Pil sem klet sem.

p. Olesinski: „P. Bonaventura Gavelčik je imel pod tlami skriven predalček. Tam je shranjeval denar. Imel je tudi svoj ključ od samostanske blagajnice in ključ od vrat. Njegov zaklad, ki ga je imel skritega v tleh, so nekega dne zasledili. Zaklad je kmalu nato izginil in p. Bonaventura je proglasil, da je bil okraden. Koliko je bilo tega denarja, ne vem povedati. Vsi pa vemo, da ga je bilo mnogo. Pred svojo smrtjo me je pozval p. Bonaventura v svojo celico ter mi rekel, da naj izpod divana potegnem skrinjico z denarjem ter skrijem denar v tla. Našel nisem ničesar, in takrat je začel umirajoči vpiti, da je bil okraden. Hotel je, naj se pošlje po policijo. Po njegovi smrti mi je dal Macoch tisoč rubljev ter mi rekel, da je ta denar p. Bonaventure. Obenem me je prosil, naj oddam denar prijorju.“ Nato je Olesinski prosil predsednika sodišča, da sme to povedati Macochu v brk.